

การศึกษากระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในบ้านตาตเสริม ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังขาม จังหวัดหนองคาย เป็นงานวิจัยเชิงประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกรแบ่งขั้นตอนการศึกษาและการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ระยะก่อนประเมินผลโครงการ 2) ระยะประเมินผลโครงการ 3) ระยะสรุปผลประเมินโครงการ โดยใช้วิธีเชิงพรรณนา ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี

บ้านตาตเสริมเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 25 (นพค. 25) ภายใต้โครงการนำร่องหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 15 ครัวเรือน และขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมจำนวน 9 กิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ด้านเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง มีความมั่นคงด้านอาหาร ด้านสังคมพบว่าเกิดการรวมกลุ่มพึ่งพาอาศัยกัน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า เกษตรกรนำทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร นำไปใช้ในการปลูกพืชทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ด้านการบริหาร โครงการพบว่าเป็นการบริหาร โดยกำหนดแผนงานจากต้นทางสู่ปลายทาง หรือจากบนลงล่าง กิจกรรมหลักทั้ง 9 กิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และสภาพพื้นที่ คือ กิจกรรมการเลี้ยงโค กิจกรรมการเลี้ยงสุกร กิจกรรมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง กิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัว กิจกรรมการปลูกไม้ผลตามแนวรั้วและขอบบ่อ กิจกรรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กิจกรรมการปลูกกล้วยน้ำว้า กิจกรรมการเลี้ยงปลาในสระเก็บน้ำในไร่นา แต่ในส่วนของรายละเอียดของบางกิจกรรมไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ คือ การเลือกชนิดของ ไม้ผลเพื่อปลูกในพื้นที่ ลักษณะการขุดสระเลี้ยงปลา การดำเนินนโยบายหากสามารถทำแบบยึดหยุ่นปรับเปลี่ยนรายละเอียดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และสภาพพื้นที่ ปรับเปลี่ยนรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมจากที่ถูกกำหนดไว้ทั้ง 9 กิจกรรม ให้เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรและสภาพพื้นที่แล้วจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในบ้านตาตเสริม จะได้ผลดีมาก ขึ้นถ้ามีการศึกษาลงในรายละเอียดของกิจกรรม ความต้องการของเกษตรกร และสภาพพื้นที่ โดยให้โอกาสเกษตรกรมีส่วนร่วม ควบคู่ไปกับการสร้างเงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรมให้แก่เกษตรกร

A qualitative research on the process of sufficiency economy movement was conducted at Ban Tad Serm, Ban Muang sub - district, Sangkom district, Nongkhai province. The objectives was to evaluate sufficiency economy movement of the farmer group. This research comprised 3 stages: 1) pre - project evaluation; 2) project evaluation; and 3) conclusion of project evaluation.

Ban Tad Serm was under the responsibility of the Mobile Development Unit 25 on the project of sufficiency economy villages aiming at poverty alleviation. Fifteen agricultural households participated in the project based on the 9 participatory activities of learning process. Results of the study revealed that there were changes in terms of the philosophy of sufficiency economy as follows: 1) farmers had an increase of income, decrease of expenses, and food stability, 2) farmers grouped themselves for the exploitation of local wisdom and self - reliance, 3) farmers made use of existing local natural resources by producing organic manures from agricultural by - products; and 4) the managerial administration of the farmer group was in the form of top - down management. It was also found that the 9 participatory activities conformed to needs of the farmer group in the following aspects: cattle rearing, swine rearing, native poultry rearing, pond, structure organic manure production, banana planting, and fish culture. However, the following did not conform to the topographic conditions: 1) fish pond digging, 2) policy implementation should conform to needs of farmers; and 3) adaptation of details in the project implementation. All of these should be improved for the benefits of the farmer group.

In conclusion, the process of sufficiency economy movement would be better if there is an investigation on the details of the participatory activities which response to the needs of farmer group and suit to the topographic conditions. Besides, the farmer group should be encouraged to participate in the project more than ever together with the awareness on ethics and moral value.